



Středočeská vědecká knihovna v Kladně p. o., Gen. Klapálka 1641, Kladno 272 01  
[www.svkkl.cz](http://www.svkkl.cz), [library@svkkl.cz](mailto:library@svkkl.cz), 312 813 111

## Nad Metodickým pokynem MK ČR k vymezení standardu veřejných knihovnických a informačních služeb VKIS poskytovaných knihovnami zřizovanými a/nebo provozovanými obcemi a kraji na území České republiky.

Dnes se spolu zastavme u dalšího článku metodického pokynu. Tentokrát u článku 11. - **Pracovníci knihovny a jejich vzdělávání**. Citujme:

*„Knihovna musí být efektivně organizována a udržovat profesionální úroveň své činnosti. Knihovník je aktivním spojovacím článkem mezi uživatelem a knihovními fondy. Předpokladem zabezpečení dostatečné úrovně služeb je knihovníkova odborná kvalifikace a jeho další vzdělávání.“*  
(Manifest IFLA/UNESCO)

*„Počet pracovníků v té které knihovně je ovlivňován řadou faktorů, např. počtem budov knihovny, jejich velikostí a uspořádáním, počtem oddělení v každé budově, stupněm využívání, službami, poskytovanými mimo budovu, a nutností zaměstnávat specialisty. Pokud některé služby poskytuje nebo doplňuje regionální nebo ústřední národní instituce, ovlivňuje to i počet pracovníků na místní úrovni. Rozhodujícím faktorem je také množství finančních prostředků. Koncepce odpovídajícího personálního zajištění činnosti služeb knihovny by měla být uskutečňována na základě procesu aplikace metody výkonnostního srovnávání s knihovnami srovnatelné velikosti a podobných charakteristik (benchmarking).“*  
(Směrnice IFLA: Služby veřejných knihoven)

O **benchmarkingu** více především na stránce Národní knihovny ČR - Informace pro knihovny - <http://goo.gl/IKTlx>



**Indikátor z metodického pokynu:** „Dalšímu odbornému vzdělávání je ročně na 1 pracovníka věnováno minimálně 48 pracovních hodin. Pracovníci působící v knihovnách s rozsahem provozní doby menším než 10 provozních hodin týdně absolvují další odborné vzdělávání ročně v rozsahu nejméně 8 pracovních hodin.“

Pravděpodobně většina knihovníků tento indikátor naplňuje, zvláště přihlédneme-li k tomu, jaké máme možnosti. Připomeňme si je:

- Vzdělávání v rámci regionálních funkcí, včetně porad
- Nabídka profesních sdružení SKIP, SDRUK aj.
- Nabídka vzdělávacích akcí NK ČR
- Kurzy PC gramotnosti z programu VISK2
- E-learningové kurzy (odborné i jazykové)
- Samostudium odborné literatury a časopisů

Kolik hodin ročně se věnujete svému profesnímu vzdělávání Vy? Chybí Vám něco v nabídce pro knihovníky? Napište nám o tom.

Celý Metodický pokyn MK ČR si můžete prostudovat zde - <http://url.googluj.cz/4ur>.

## Citát na prosinec

„Neexistuje taková bezcenná kniha, v níž by nebylo napsáno alespoň něco dobrého.“

Tento v podstatě optimistický výrok pronesl **Samuel Johnson**, (\*18. září 1709 Lichfield – † 13. prosince 1784) - anglický básník, esejista, literární kritik a lexikograf, vůdčí duch pozdního anglického klasicismu.

Zdroj: [www.wikipedia.cz](http://www.wikipedia.cz)



## Podzimní setkání knihovníků Středočeského kraje 2012

Dne 13. 11. 2012 se konalo další neformální setkání knihovníků Středočeského kraje, tentokrát v **Městské knihovně ve Zruči nad Sázavou**. Ta má v současné době k dispozici zcela nové prostory ve Spolkovém domě, kde našly své místo i různé společenské kluby. Celá budova bývalé Baťovy obuvnické školy je nově zrekonstruovaná. Stejně tak knihovna, která nyní sídlí v krásných, nových, moderních, vzdušných (a určitě bychom našli i další přívlastky) prostorech. To vše je také zásluha místního městského vedení, pod kterým Zruč jen vzkvétá. Takového starostu a zastupitele by si pravděpodobně přáli i jinde. Tolik jen stručná odbočka. Nyní se vrátím k tématu věci. Knihovna a zejména obě knihovnice nás všech třicet přijaly velmi vlídně a přátelsky. A v přátelském duchu se nesla celá atmosféra setkání.



Po krátkém uvítání účastníků setkání si vzala slovo pí Vilimovská ze zručské knihovny, která také uvítala všechny přítomné, a poté nás seznámila s novou knihovnou a také s tím, co souviselo s jejím vznikem, od počátečních žádostí o grant až po vlastní realizaci a následné stěhování. Zaujal nás zejména vstřícný postoj radnice, která se na tom velmi aktivně podílela, to bylo pro nás velmi příjemným zjištěním. Poté se slova chopili zástupci jednotlivých knihoven, aby představili vlastní knihovnu i práci, kterou na poli kultury ve své obci dělají. A je toho dost. S vlastním příspěvkem pak vystoupila pí Jana Šestáková z Obecní knihovny Hradištko, pí Helena Novotná z Obecní knihovny Dobšice, dále pí Lenka Šimková z Obecní knihovny Žilina a vše svým vystoupením uzavřela pí Naďa Rollová z Knihovny Václava Štecha Slaný, která přednesla příspěvek na téma informační vzdělávání dětí a mládeže. Setkání se účastnili knihovníci těchto knihoven: Bohdaneč, Dobšice, Čáslav, Hradištko, Chroustov,



Kladno SVK, Kolín, Kutná Hora, Poděbrady, Nové Strašecí, Slaný, Suchdol, Zbraslavice, Zruč nad Sázavou a Žilina. Řada z nich přivezla také různé materiály, které se týkaly činnosti jednotlivých knihoven a které si mohli ostatní účastníci prohlédnout a případně se i inspirovat. Jak už jsem jednou řekl, celé setkání se neslo ve velmi přátelském i inspirativním duchu, alespoň podle mých osobních pocitů. K příjemné atmosféře celé akce přispělo také výborné občerstvení, které připravily samy hostitelky. Celý program končil kolem druhé hodiny, a poté se všichni vrátili zpět do své obce, doufejme obohaceni o nové poznatky i zkušenosti, které využijí jako inspiraci pro činnost své vlastní knihovny. Nakonec bych chtěl poděkovat kolegyním z hostitelské knihovny ve Zruči nad Sázavou, jaké příjemné prostředí nám připravili, a jak se o nás vzorně staraly. Co říci na úplný závěr? Snad jen to, že doufám, že toto setkání bylo přínosné pro všechny zúčastněné a že se opět při podobné nebo jiné akci setkáme.

PhDr. Radek Liška, SVK Kladno

Fotografie ze setkání můžete nalézt na:

<http://www.svkl.cz/cs/pro-knihovny/aktualni-informace/> pod odkazem *Podzimní setkání knihovníků Středočeského kraje*.



## Po cestách za knihovnamí Středočeského kraje

Jednou ze služeb, která je knihovnám nabízena v rámci výkonu regionálních funkcí, je také možnost zapůjčení výměnného souboru do profesionálních knihoven. Jedná se převážně o dražší publikace, o které mají zájem především menší městské knihovny. V listopadu to byla **Městská knihovna Kouřim** a **Místní knihovna Kamenice**.



Auto plné tašek zastavilo **nejdříve v Kouřimi**. Ve zdejší knihovně pracuje paní Hana Jenešová. Je to usměvavá a milá pracovnice obecního úřadu, která je v knihovně na část svého úvazku. Řekla nám, že právě práce v knihovně je pro ni tou příjemnější náplní, především pak práce s dětmi. A v knihovně to bylo na první pohled vidět – výzdoba a drobné výrobky.

Bohužel jsme neměli čas zastavit se zde na delší dobu. I paní Jenešová spěchala. Hned po této výměně knih jela do Kutné Hory nakupovat do fondu knihy nové. Radostně se nám svěřila, že získala od obce slušný finanční obnos, který ale snadno promění za čtenářsky zajímavé kousky.



### ➡ Městská knihovna Kouřim 🗑

A tak jsme vyrazili dál ... cestou necestou, přes semaforey, tradiční podzimní opravy silnic a objízďky. Tím způsobené dost velké zdržení nám odpustila paní Bohumila Roubíčková z knihovny **v Kamenici**. Zde byla naše druhá zastávka s dalším výměnným souborem. Prostory zdejší knihovny jsou opravdu maličké. Knihovna sídlí v přízemí kulturního domu a využívá jen dvě malé místnůstky. Přesto i sem si čtenáři rádi zajdou půjčit pěknou knihu. Kvůli dopravním obtížím jsme se nemohli ani zde zdržet déle a bohužel jsme museli s díky odmítnout pozvání na kávu. Ale snad nám to vyjde příště.



### ➡ Místní knihovna Kamenice 🗑

A snad budeme moci i na prohlídku Ringhofferovy hrobky, která je nedaleko, a na kterou nás paní knihovnice sama upozornila a pozvala.

Je škoda, že od loňského roku už nejsou do výměnného fondu tyto dražší publikace nakupovány, a tak se knihovny musí spokojit se staršími knihami, které však jsou velice pěkné, kvalitní a hodnotné.

Eva Šenfildová, SVK v Kladně

## Výročí v Obecní knihovně Zdiby

V pátek 16. listopadu se v Obecní knihovně Zdiby konala menší kulturní akce. Tu uspořádala jako připomínku ke svému 25letému působení v knihovně paní Hana Jandovská. Bylo to milé setkání s paní Květou Fialovou a Naděou Konvalinkovou. A bylo moc pěkné. Přes hodinu vesele povídaly, a pak dlouho podepisovaly knihy a fotografie. Paní Jandovská byla velmi ráda, že tyto dvě úžasné herečky si našly čas a do Zdib na výročí knihovny přijely. Před nimi ještě vystoupily děti ze zdejší školy a školky a jako každý rok před Vánoci, kdy vystupují před tamními seniory i letos bylo jejich vystoupení velmi povedené. Byl to pro všechny příjemně prožitý čas.



Poznámka:

Zdiby – 2.608 obyvatel, okres Praha-východ

## Komunikace v knihovně – 4. díl

V dnešním pokračování o mezilidské komunikaci si připomeneme další dvě zásady, které formulovala lektorka Mgr. Petra Mašková z Pedagogického centra v Kladně. Navážeme tak na minule popsání zásady o nezbytné zpětné vazbě a nutnosti udržování kontaktu s komunikačním partnerem.

V situaci kdy chceme, aby náš uživatel se zachoval určitým způsobem (či naopak něco nedělal), musíme stále **vysvětlovat PROČ to chceme / potřebujeme. A to vytrvale.**

„Ve chvíli, kdy lidem vysvětluji jakákoli pravidla, nezapomínám vysvětlovat jejich cíl, říkám PROČ se mají dodržovat a jaký užitek to všem přinese.“ Velmi často nestačí podat vysvětlení jen jednou, musíme být trpěliví a znovu a znovu opakovat, že i sám uživatel nakonec bude mít z konkrétního jednání prospěch.



Foto H. Jandovská

Přes malé prostory a přestarý nábytek má knihovna ohromný knižní fond a většinu knižních bestsellerů, díky štědré dotaci, kterou knihovna každý rok dostává od OÚ. V letošním roce je zapsán rekordní počet čtenářů, hlavně dětí. Do místní knihovny čtenáři přijíždějí zdaleka a i z Prahy. Jen tak pro zajímavost: za těch 25 let paní Jandovská půjčila 197.081 knih, knihovnu navštívilo 33.864 čtenářů a 1.185 odpolední půjčovala a nejméně jednou tolik v knihovně uklízela a pracovala s knižním fondem. Na to, že půjčuje jedno odpoledne v týdnu, je to slušný profil knihovny i čtenářů. Nákup knih je jejím největším koníčkem.

Upraveno z e-mailových zpráv Hany Jandovské,  
Obecní knihovna Zdiby

„Naše komunikační **cíle musí být SMART** - Specifické (co nejvíce konkrétní, popisují detaily); **Měřitelné** (definují kritéria, podle kterých poznám, že jsem cíle dosáhl/a); **Akceschopné** (cíl by měl odpovídat možnostem a schopnostem člověka, kterého se týká); **Reálné** (splnitelné); **Termínované** (ukotvené v čase – do kdy má být cíle dosaženo, případně kterých situací se cíl týká).“

A to není tak složité si uvědomit. Například: Čtenáři přesně vyjmenujeme, které knihy má vrátit, stanovíme po dohodě spolu s ním konkrétní termín a vysvětlíme mu, že teprve potom si bude moci vypůjčit další knihy.

Jistě namítnete, že v reálném prostředí knihovny s konkrétním čtenářem to nebude tak jednoduché. Ale to už je samozřejmě na každém z nás a na naší vůli trénovat a zdokonalovat se. Třeba na nějakém semináři o komunikaci :o)

Desatero pro komunikaci - <http://www.svkkl.cz/cs/pro-knihovny/vzdelavani-knihovniku/>

## Pohledem metodika ...

Vždy jsem přemýšlela o smyslu práce, kterou jsem právě dělala. A bylo to téměř vždy v knihovně, jen pokaždé jiného typu. V současné době, kdy knihovnictví, potažmo knihovny, procházejí výraznými změnami, se téma smysluplnosti mé práce objevilo ještě s větší naléhavostí. Budoucnost knihoven a práce knihovníků se staly snad nejčastějším tématem úvah a diskusí i v odborných knihovnických kruzích. Přes ojedinělé názory o soumraku knihoven a pochybnostech o potřebě jejich existence, zaznívají především názory, že knihovny již nemohou být jen půjčovnami knih a časopisů, ale musí umět nabídnout svým uživatelům / tedy ne již jen čtenářům / mnohem více. Minimální penzum přitom ukládá knihovní zákon z r. 2001. Tady ovšem nastává určitá potíž – s rozvojem a možnostmi nových technologií umožňujících i rozvoj nových služeb, které vyžadují od knihovníků stále více znalostí a technických dovedností, dochází k výraznému nárůstu rozdílů mezi jednotlivými typy knihoven. Na jednom konci škály jsou ty, kde využití nových technologií a služeb je nutnou podmínkou jejich existence, a převážně jsou využívány více či méně omezeným okruhem uživatelů. Na druhém konci jsou knihovny, které v tomto ohledu budou mít možnosti a služby ještě dlouhou dobu omezené, ale opodstatnění jejich existence bude tkvít např. v roli komunitního či obdobného centra obce. Umím si představit, že knihovna sama v některých případech může zůstat především klasickou půjčovnou literatury, zajišťující služby stanovené zákonem a eventuálně některé další, ale zároveň může být pro obec místem pro mnohé jiné aktivity. Protože sama pracuji v regionu a myslím, že situaci alespoň ve své oblasti velmi dobře znám, úvahy o „právu na život“ právě těchto knihoven se mě přímo dotýkají a nutí mě o ní neustále přemýšlet. Proto mě vždy znovu zamrzí, když se některá obec rozhodne pro zrušení knihovny a zamýšlí se nad tím, zda důvodem byl nedostatek financí nebo nedostatek zájmu, ať už ze strany vedení obce nebo čtenářů /uživatelů/. Právě ze svěřené oblasti znám několik příkladů, kdy např. při změně knihovníka a přístupu obce knihovna úplně ožila a pro veřejnost získala na atraktivitě. Mohu jmenovat např. knihovnu v Úholičkách, Žilině, Mutějovicích, Kyšicích a Holubicích.

Vím, že zvláště pro malou obec, a jsou i takové s počtem okolo 100 obyvatel, není jednoduché vytvořit ideální podmínky; většinou chybí vhodný prostor k umístění knihovny a je téměř nemožné nalézt někoho, kdo se chce věnovat práci v knihovně a může jí poskytnout svůj čas, má laskavý přístup k lidem, umí si poradit alespoň s nejběžnější moderní technikou a novými technologiemi a z nich vyplývajícími možnostmi, a navíc bude organizovat „přidruženou“ činnost /besedy, výstavy, akce jako např. Den s Andersenem, Týden knihoven, Den pro dětskou knihu a další, leckdy vzdálené vlastní knihovnické činnosti/, jezdit na porady, využívat nabídky vzdělávacích kurzů, a zároveň se spokojí jen s minimálním finančním oceněním.

Uvědomuje si obec, co všechno pro ni knihovna znamená, co od ní chce a může očekávat, a vědí to také lidé v obci?

- zajistí výpůjční a informační služby, přístup k vnějším zdrojům, zájemcům nabídne rovné služby
- plní funkci kulturního a vzdělávacího centra celé obce ale i jednotlivých skupin
- plní funkci komunitního centra – poskytuje možnost pro setkávání a aktivity lidí v obci, posiluje jejich sounáležitost mezi sebou i s obcí.

Existenci knihovny a její činnost je pak třeba hodnotit nikoli z hlediska komerčního, ale s ohledem na předchozí vyjmenované hodnoty.

Vzhledem k tomu, že činnost knihoven existujících podle zákona z r. 2001 je podporována různými dotačními programy, je ovšem pochopitelné, že bude splňovat základní kvalitativní podmínky dané zákonem či požadované jednotlivými grantovými subjekty. Vyloučeny nejsou ani jiné možnosti, zde se však zakladatel musí spolehnout především sám na sebe.

Záleží tedy hlavně na obci a lidech v ní žijících, zda o knihovnu v obci stojí a chtějí právě jí věnovat čas a peníze. Myslím, že vynaložené úsilí a prostředky se projeví v kvalitě života v obci. A na mě je, abych jim v tom byla nápomocna metodicky a aby ode mě získali vždy potřebné informace. Proto vůbec nevidím svou práci jako zbytečnou a na otázku o její smysluplnosti mám jasnou odpověď.

Jitka Červenková, SVK v Kladně

## Den pro dětskou knihu

Na sobotu 1. prosince byl vyhlášen již šestý ročník akce *Den pro dětskou knihu*. Například v **Městské knihovně Kolín** čekají na děti hry a soutěže i jiné překvapení. Zjistili jsme z webových stránek - <http://knihovnakolin.cz> a [www.mukolin.cz](http://www.mukolin.cz).  
**Napište nám, jak probíhal tento den ve Vaší knihovně.**

## Na návštěvě v Děčíně

5. listopadu jsem se účastnil spolu s dalšími zájemci exkurse ve zcela nových prostorách **Městské knihovny v Děčíně**. Velmi zasvěceného průvodce nám dělal pan ředitel Mgr. Ladislav Zoubek. Knihovna je velmi moderní, neotřelá a zajímavá. Už jen to, že stojí na několika sloupech, působí zajímavě. Má to ale praktický účel. Protože knihovna stojí blízko řeky Labe, a tedy v pásmu, které bývá při větších povodních zaplaveno, vyřešili to architekti tím, že knihovnu postavili na sloupy a to do výšky, kterou zatím ještě žádná velká voda nepřekonalala. Budova je stavěna ze skla a betonu a uvnitř nejsou stěny omítnuty, ale jsou z pohledového betonu, stejně jako stropy. A protože byla budova stavěna přímo pro knihovnu, je přizpůsobena jejímu provozu. Uživatelé zde mají k dispozici dospělé i dětské oddělení či studovnu. Ke knihovně patří také informační centrum.



👉 **Městská knihovna v Děčíně** 👈



A protože knihovna provozuje i vzdělávací středisko s různorodým typem výuky, jako jsou jazykové, počítačové, výtvarné, hudební kurzy, kurzy účetnictví aj., je zde umístěno i několik výukových místností, kde se dají pořádat i různé společenské akce. Z těchto místností je možné se dostat na širokou terasu, ze které je nádherný výhled na město i Labe. Chybět v knihovně samozřejmě nemohou ani sklady, které jsou dostatečně prostorné a kvůli povodňovým opatřením jsou umístěny v patře. Knihovna působí velmi moderním a svěžím dojmem, a myslím si, že je to prostředí příjemné jak pro uživatele, tak pro zaměstnance. Přesto i zde se postupně objevují různé nedostatky, jak to tak ve všech nových stavbách bývá a bohužel se vše nedá dopředu předpokládat. Některé jdou odstranit nebo zmírnit, jiné již bohužel ne. Protože se jedná o prostory úplně nové, ukáže teprve čas, jak v nich bude knihovna fungovat a jak se se vším novým poperou zaměstnanci i uživatelé. Zatím se ukazuje, že vybudování nové knihovny bylo krokem správným směrem, protože počet uživatelů i návštěvníků děčínské knihovny utěšeně roste.

PhDr. Radek Liška, SVK Kladno

## Tvořeníčko s Kačkou Dolejší

Ve čtvrtek 22. listopadu se knihovnice dětských oddělení nebo obecních knihoven Středočeského kraje, regionu Kutná Hora, sešly na oblíbeném tvořeníčku s výbornou výtvarnicí Kačkou Dolejší.

Tato setkání jsou pravidelně dvakrát ročně a knihovnicím přináší spoustu námětů, dobrých rad a tipů na rukodělné činnosti související s jejich prací v knihovnách. Semináře jsou celodenní a vždy nám přinesou dvě různé tvořivé techniky. Tentokrát bylo námětem zdobení starých CD, a to barvičkami a glitry. V konečné fázi po dozdobení korálky a drátky nám pod rukama vyrostly vánoční vločky. Obdobně se pak dají na jaře vyrobit kytičky či broučci ...



Druhým tématem se stal přenos fotografií na plátno. Podmínkou jsou fotografie z laserové tiskárny a obrazové plátno. Technika není náročná, ale dá se při ní udělat spousta chyb, tak jako se to většinou z nás stalo. Neúspěch nám radost nepokazil, protože dobrý pocit a příjemná atmosféra předčí malý nezdár.



Foto Lucie Macháčkové



Myslím, že tato setkání jsou obrovským přínosem pro všechny zúčastněné, protože si všechny tak trošičku „odpočineme“ od klasické knihovnické práce, i když v rámci hovorů, které samozřejmě probíhají, si vyměníme zkušenosti s ostatními knihovnicemi o tom, co a jak dělají u nich. A protože nic není zadarmo, tak závěrem je třeba poděkovat SVK Kladno, které na tato setkání poskytuje finanční prostředky z dotace na výkon regionálních funkcí.

Helena Novotná, Obecní knihovna Dobšice

Zapomeňte na shon a horečnaté nakupování, pečení a uklízení. Raději v klidu si prožijte krásné období adventu, období očekávání. Závěr roku pro Vás pak bude mnohem příjemnější.

**Šťastné a veselé vánoční svátky přeji pracovníci  
Krajského knihovnického centra SVK Kladno.**



**Děkujeme za Vaše příspěvky a těšíme se na nové zprávy od Vás!**

Tento bulletin a jeho předchozí čísla najdete na <http://www.svkkkl.cz/>;  
kontakt: [liska@svkkkl.cz](mailto:liska@svkkkl.cz), tel. 312 256 124; [senfeldova@svkkkl.cz](mailto:senfeldova@svkkkl.cz), tel. 312 256 121